

Siebe en Ruurdjtje Bruning - zij waren moedig

Twee Joden vonden in de oorlog onderdak op de boerderij van de familie Bruning in Akkerwoude. Gisteren kregen Siebe en Ruurdjtje Bruning daarvoor postuum de Yad Vashem-onderscheiding Rechtvaardige onder de Volken.

.....
Bybe Fraanjie
.....

Leeuwarden | Eigenlijk zag Siebe Bruning het niet zo zitten toen hij in mei 1943 door verzetsman Johannes van der Wal werd benaderd of hij twee onderduikers zou kunnen huisvesten. Hij liet zich ompraten en in juni van dat jaar kwamen de winkelier Emanuel Polak (45) en de koopman Samuel Silas (38) vanuit Amsterdam naar hun boerderij aan de Yndyksloane in Akkerwoude.

„Hoe dapper zijn ze geweest”, vroeg kleinzoon Simon Wiersma gisteren in de statige Oranjezaal van het stadhuis in Leeuwarden. Hij vertelde de geschiedenis van Siebe Bruning en zijn vrouw Ruurdjtje Bruning-Bruinsma tijdens de plechtigheid die hoorde bij de uitreiking van de Yad Vashem-onderscheiding die genaamd is Rechtvaardige onder de Volken. De staat Israël kende dit eerbetoon postuum toe aan het echtpaar, op afspraak van onder anderen Wiersma en zijn neef Anton Roelofs.

Op 21 oktober 1943 kwamen een agent en twee manschappen in burger het erf op. Waar de Joden verborgen zaten. Bruning hield vol dat die er niet waren. Ook zijn zoon Rense sloeg niet door, ook al werd hij met een machinepistool onder schot gehouden.

Het mocht niet baten, de Brunings waren verraden. Achter de stobalen, waar Rense het tweetal onderduikers vakkundig had verborgen, werden Polak en Silas ontdekt. Ze werden op transport gezet naar Westerbork en later naar de vernietigingskampen. Polak kwam op 31 maart 1944 om in

Auschwitz en Silas omstreeks diezelfde datum elders in Polen.

Toen had het tweetal Siebe Bruning al overleefd. Hij had na de ontdekking van de onderduikers in de Blokhuispoort vastgezet, maar was na enige tijd door omkoping vrijgekomen. Bij een razzia op 18 februari 1944 negeerde hij op de fiets een stopbevel, vermoedelijk omdat hij hardhorend was. Hij werd ter plekke doodgeschoten. Hij was 63 jaar. Ruurdjtje overleed in 1958 op 74-jarige leeftijd.

Wiersma: „Deze onderscheiding is een eerbetoon aan onze grootouders, die het verdiend hebben en wier namen nu prijken op de muur in de Tuin der Rechtvaardigen in Jeruzalem. De conclusie: zij zijn dapper geweest.”

Nira Starez, die namens de ambassade de staat Israël vertegenwoordigde en de onderscheiding uitreikte, onderschreef dat. „In de duisterste periode van de menselijke geschiedenis bleven zij menselijk. Zij behielden waardigheid en eergevoel en betoonden exceptionele moed toen ze deden wat u en ik misschien niet hadden gedaan.”

Penning

De onderscheiding wordt uitgereikt aan niet-Joden die tijdens de Shoah hun leven in de waagschaal stelden voor het redden van Joden, of een poging daartoe deden. Na het verzamelen van getuigenissen beslist een commissie in Israël over de toekenning. Wereldwijd zijn ruim 26.000 mensen onderscheiden met de penning plus ooronde, van wie ruim 5500 Nederlanders. Nederland heeft na Polen het grootste aantal Yad Vas-

Kleinzoons Anton Roelofs en Simon Wiersma ontvangen de Yad Vashem voor hun grootouders uit handen van Nira Starez. Rechts in beeld Arjen Lont, honorair consul van de staat Israël in Noord-Nederland. Foto: Niels Westra

hems, zei Starez gisteren.

Het verhaal van de Brunings, Polak en Silas eindigt tragisch, daarvan waren de ongeveer honderd aanwezige nazaten, verwanten, vrienden en kinderen van groep 7 van de Sint Paulusschool uit Leeuwarden zich gisteren terdege bewust. Directeur Hans Groeneweg van Verzetmuseum Fryslân stond daar ook bij stil. Hij wees op het monument in Echten voor de onbekende en bekende mensen die Joodse kinderen hielpen onderduiken en overleven, dat enige jaren geleden door Shoah-overlevende Loek Groenteman werd gerealiseerd.

„Op de plaquette staat: ‘Het kind is er nog’. Dat verwijst naar de plaquette op de Joodse School in Leeuwarden: ‘Het kind is er niet meer’. Het is het contrast van hoop versus wanhoop, van hen die overleefden en hen die niet overleefden.”

Gloeende plaat

Groeneweg wees erop dat er historici zijn die beweren dat de rol van het verzet in Nederland gering is geweest, dat het een druppel op een gloeiende plaat is geweest. „Daar zit een kern van waarheid in: meer dan honderdduizend Nederlandse Joden

hebben de oorlog niet overleefd, van wie zeshonderd uit Fryslân. Maar voor je het weet gaat alles alleen over getallen. Hoe kun je beweren dat een overlevende een druppel op een gloeiende plaat is? Iedere geredde, iedere redder doet ertoe. Daarom zijn wij vandaag hier.”

Burgemeester Ferd Crone van Leeuwarden onderstreepte het belang om dit soort ceremonies na zeventig jaar nog steeds te houden, ook al lijkt het zinloos omdat het zo lang geleden is. Veel verhalen en herinneringen worden door de betrokkenen niet meer verteld, omdat ze er niet

meer zijn of omdat het te pijnlijk voor ze is omdat veel van hun geliefden er niet meer zijn. Zo bewaarden Mimi Dwinger en Barend Boers de film van hun trouwdag in 1939 jarenlang op zolder, omdat er zoveel omgekomen leden van hun Joodse familie op die film staan. „Wij moeten als eerbetoon de weggestopte herinneringen terughalen naar de werkelijkheid van nu, om het niet te vergeten.”

Arjen Lont, honorair consul van de staat Israël in Noord-Nederland, sloot zich daarbij aan. „U hebt moedige voorouders. Hun namen mogen nooit vergeten worden.”